

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma:

Kfv.II.37.705/2021/5.

A tanács tagjai:

Dr. Tóth Kincső a tanács elnöke

Dr. Bögös Fruzsina előadó bíró

Dr. Kovács András bíró

A felperes:

felperes

(cím1)

A felperes képviselője:

Herke Ügyvédi Iroda

Dr. Herke Csongor ügyvéd

(cím2)

Az alperes:

Baranya Megyei Kormányhivatal

(7623 Pécs, József Attila utca 10.)

Az alperes képviselője:

Dr. Nagy Amarilla kamarai jogtanácsos

A per tárgya:

köznevelési ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

a felperes

A felülvizgálni kért jogerős határozat:

Pécsi Törvényszék

2.K.700.241/2021/22. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

– a Pécsi Törvényszék 2.K.700.241/2021/22. számú ítéletét megváltoztatja, és az alperes 2021. február 3. napján kelt BA/72/00007-5/2021. számú határozatát az 1., 2. jogsértés, a bírság és a teljesítési határidő tekintetében megsemmisíti, és e körben az alperest új eljárás lefolytatására kötelezi;

– kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 (kétszázezer) forint elsőfokú és 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati költséget.

A 30.000 (harmincezer) forint kereseti és a 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatala a felperesi intézményben a kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátására, az osztály- és csoportlétszámra, az alkalmazási feltételekre, valamint a kötelező tanügyi nyilvántartások vezetésére és valódiságára vonatkozó jogszabályok betartásának vizsgálata körében 2020. január 16. napján hatósági ellenőrzést végzett. Ezt követően hivatalból a felperessel szemben eljárást indított, majd 2020. február 28. napján kelt BA-04/HO/723-6/2020. számú határozatával (a továbbiakban: kötelező határozat) a felperesi intézményt figyelmeztette, és az intézményvezetőt a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében 2020. június 30. napjáig többek között kötelezte a jövőben a kötelező felvételre vonatkozó feladatok jogszabályban meghatározottak szerinti elvégzésére (2. pont), továbbá az osztály- és csoportlétszámokra vonatkozóan a jövőben a jogszabályi előírások betartására (3. pont).

[2] A kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátása körében hivatkozott a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 49. § (1) bekezdésére, (3) bekezdésére, és az Nkt. 8. § (1) bekezdésére. Az osztály- és csoportlétszámok tekintetében hivatkozott az Nkt. 25. § (7) bekezdésére, továbbá annak 4. mellékletére, amely szerint az óvodai maximum csoportlétszám 25 fő. Hivatkozott a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rend.) 2. számú mellékletére, amely szerint a csoportszoba alapterülete nem lehet kevesebb, mint 2 m²/fő. Megállapította, hogy a felperesi intézményben működő 11 csoport létszáma nem felel meg a férőhelyekre vonatkozó jogszabályi előírásoknak, a csoportok kialakítása és a gyermekek csoportokba való beosztása során az intézményvezető nem vette figyelembe a jogszabályban meghatározott maximális létszámra vonatkozó korlátozást, a csoportszobák mérete ugyanis nem éri el a 2 m²/fő minimum követelményt. Megállapította, hogy a 2019/2020 nevelési évben a csoportszobák méreteit figyelembe véve 40 fővel több gyermek jár az intézménybe.

[3] A felperes 2020. június 24. napján kelt levelében tájékoztatta a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatalát a kötelező határozatban feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében tett intézkedésekről.

[4] Az alperes 2020. november 13. napján kelt BA/72/00832-2/2020. számon értesítette a felperest, hogy hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja a köznevelési intézmény jogszabályi feltételeknek való megfelelő működését, ugyanezen a napon kelt, BA/72/00832-3/2020. számú végzésével felhívta a felperest meghatározott dokumentumok benyújtására (a tényleges, valamint a számított létszám csoportonkénti bontásban, a feljegyzési előjegyzési napló 2020. április 1-e utáni bejegyzései, az intézményvezető helyettes pályázati anyaga, tájékoztatás a hatósági ellenőrzést követően történt személyi változásokról).

[5] Az alperes 2020. december 16. napján helyszíni szemlét tartott a felperesi intézményben, majd az alperes megkeresésére az Építésügyi Hatósági Osztály 2020.

december 18. napján kelt BA/48/00506-3/2020. számon megállapította az egyes csoportszobák alapterületét, amelyet a felperes elfogadott.

[6] A 2021. január 18. napján kelt feljegyzés (BA/72/00007-3/2021.) szerint az alperes az óvodai felvételi előjegyzési naplóból megállapította, hogy mely gyerekek kerültek felvételre a kötelezően felvett gyermekeken felül, felsorolva ezen gyermekek személyes adatait. A 2021. január 29. napján kelt feljegyzés (BA/72/00007-4/2021.) perbeli esetre vonatkozó 1. pontja szerint a felperes a 2020/2021 nevelési évre olyan gyermekeket is felvett, akik 2020. augusztus 31. napjáig nem töltötték be a 3. életévüket (5 fő), valamint, akiknek a lakó-, illetve tartózkodási helye nem K.ben van (10 fő).

[7] Az alperes ezt követően 2021. február 3. napján kelt BA/72/00007-5/2021. számú határozatával a hatósági ellenőrzés során feltárt ismételt jogszabálysértés miatt a felperest 50.000 forint bírság megfizetésére kötelezte, egyidejűleg felhívta az intézményvezetőt, hogy a kötelező határozatban foglalt kötelezettségeknek 2021. május 30. napjáig maradéktalanul tegyen eleget, azzal, hogy a feltárt szabálytalanságokat a megjelölt határidőig szüntesse meg és a jövőben fokozottan ügyeljen a vonatkozó jogszabályi előírások betartására. Kötelezte végül az intézményvezetőt, hogy az intézkedések elvégzéséről 2021. május 30-ig számoljon be az alperesnek.

[8] Határozatának indokolásában a kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátása (1. jogsértés) körében megállapította, hogy a 2020/2021-es nevelési évre olyan gyermekeket is felvettek, akik 2020. augusztus 31. napjáig nem töltötték be a 3. életévüket (5 fő), valamint akiknek a lakó-, illetve tartózkodási helye nem K.ben van (10 fő). Idézte az Nkt. 49. § (1) bekezdését és 8. § (1) bekezdését, és kitért arra, hogy az intézmény alapító okiratának 4.5. pontja szerint az óvodai intézményegység tekintetében a költségvetési szerv illetékessége, működési területe K. város közigazgatási területe, az irányító szerv hozzájárulását adja ahhoz, hogy az üres férőhelyei terhére az intézmény ezen meghatározott illetékességi működési körön kívülről is felvegyen gyermekeket. Kifejtette, hogy az ellenőrzés során megállapította, hogy az intézmény átlépi azt a maximális gyermeklétszámot, amelyet a jogszabályi előírások alapján fogadni képes. A 2020. áprilisi felvételi kérelmek teljesítése során ugyanis az intézmény a kötelező határozatban foglalt követelmények ellenére olyan gyermekeket is felvett, akiket csupán az üres férőhelyek terhére vehetett volna fel, így azokat, akik 2020. augusztus 31. napjáig a 3. életévüket nem töltötték be, illetve akik nem rendelkeznek K.i lakó-, illetve tartózkodási hellyel.

[9] A csoportlétszámok vonatkozásában (2. jogsértés) hivatkozott az Nkt. 25. § (7) bekezdésére, 4. számú mellékletére, továbbá az EMMI rend. 2. számú mellékletére és megállapította, hogy a csoportszoba méretek alapján a Nyuszi, Katica, Csiga, Cica, Süni, Pillangó, Csibe, Őzike, Méhecske és Mazsola csoportban 25 gyermek, a Delfin csoportban 28 gyermek helyezhető el. Azonban a csoportszobák méretei alapján kizárólag a Delfin Csoportban (57,48 m²) van lehetőség a maximális létszám átlépésére és ott csupán 3 fővel (12%). Utalt arra, hogy a fenntartó a 85/2020. (V. 4.) ÖK számú határozatában meghatározta a 2020/2021-es nevelési indítható óvodai csoportok számát, és engedélyezte az óvodai csoportokra vonatkozó maximális létszám 20%-kal való átlépését. Megállapította, hogy a polgármester ezen önkormányzati döntéssel a jogszabálynak nem megfelelő döntést hozott, mivel nem engedélyezheti a maximális gyermeklétszám átlépését valamennyi csoport tekintetében, ha a maximális 2 m²/fő szabály nem érvényesül. Felperes terhére róta, hogy a Süni, Őzike, illetve a Méhecske csoportba a megengedett 25 helyett 27 gyermek került felvételre.

[10] Határozatában végül megállapította, hogy az intézményben alkalmazottak kinevezései továbbra sem felelnek meg a jogszabályi követelményeknek (3. jogsértés), mert a benyújtott dokumentumok alapján az intézményvezető vezetői megbízás módosításán munkáltatóként

továbbra is a felperes szerepel, továbbá az intézményvezető-helyettes megbízása nem megfelelő.

[11] A kiszabott bírság körében hivatkozott a közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárásjog reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 2017. évi CLXXIX. törvény 2. § (1) bekezdés b) pontjára és az Nkt. 79. § (5) bekezdésére, és arra a megállapításra jutott, hogy az óvodai csoportok maximális létszámának túllépése súlyos jogsértés. Csökkentő tényezőként vette ugyanakkor figyelembe, hogy a 2020/2021-es nevelési évre történő beiratkozáskor az intézményvezető javított a maximális létszámot túllépő gyermekek létszámán.

A kereseti kérelem és védírat

[12] A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat megsemmisítését, másodlagosan annak megváltoztatását és a kötelezés teljesítési határidejének 2022. január 1. napjában történő megállapítását kérte. Keresetében vitatta az intézménybe felvett gyermekek körét, a csoportlétszámra vonatkozó rendelkezéseket, illetve a megállapított teljesítési határidőt, és ezek alapján azt is állította, hogy a bírság kiszabása jogsértő volt. Az intézménybe felvett gyermekek köre tekintetében előadta többek között, hogy az önkormányzat 2020/2021 évre feladatellátási megállapodást kötött két településsel (P. és Sz.), amely szerint e településeken az óvodáskorú gyermekek felvételét is teljesíti a felperes, mint kötelező felvételt biztosító intézmény.

[13] Az alperes védíratában a határozatában foglaltak alapján a felperes keresetének elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

[14] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.

[15] Ítéletének indokolásában a kötelező felvételre vonatkozóan a felperes által a keresetlevélhez csatolt, a P. és a Sz.i önkormányzattal kötött feladatellátási megállapodás kapcsán utalt a közigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (4) bekezdésére, és kifejtette, hogy az alperesnek nem volt tudomása arról, hogy a felperes ilyen megállapodást kötött, ezért „a törvényi bizonyítási korlát” miatt ezt a bíróság sem vehette figyelembe. Ezen túlmenően kifejtette, hogy a feladatellátási megállapodás abból a szempontból is irreleváns, hogy a felperes az intézményben nem vett fel sem P., sem pedig Sz.i tartózkodási- vagy lakóhellyel rendelkező gyermeket.

[16] A csoportlétszámra vonatkozó jogsértés kapcsán arra utalt, hogy nem az intézményi összlétszámot kell figyelembe venni, hanem az Nkt. 4. számú melléklete szerinti maximális 25 fő létszámot, amely az Nkt. 25. § (7) bekezdése alapján a fenntartó engedélyével legfeljebb 20%-kal átléphető (30 fő). Ettől függetlenül pedig teljesülnie kell az EMMI rend. 2. számú mellékletében írt felső határnak, ami 2 m²/főt jelent. Ez a létszám pedig a Delfin csoport tekintetében teljesült, nem teljesült azonban a Süni, Ózike, illetve a Méhecske csoportokban, azokban ugyanis 27 volt a tényleges létszám, amely 54 m² minimum térmértéket jelentett volna, ez viszont mindhárom csoport esetében kisebb volt (50,37 m², 50,20 m², 50,38 m²). Kiemelte, hogy a 85/2020. (V. 4.) ÖK számú döntés önmagában nem jogszabálysértő, a polgármester ugyanis engedélyezhette a 20%-kal történő átlépést az Nkt. 25. § (7) bekezdése alapján. Ettől függetlenül azonban a létszámra, illetve a térmértékre vonatkozó követelményeknek teljesülniük kellett volna.

[17] A teljesítési határidővel összefüggő felperesi kifogások körében az Nkt. 84. § (3) bekezdése alapján arra utalt, hogy az alperes a felperest nem az óvoda átszervezésére kötelezte, hanem a négyzetméterre vetített csoportlétszám betartására. Kiemelte, hogy az Nkt. felperes által hivatkozott 84. § (3) bekezdés a) és b) pontjai szerinti átszervezési tilalom nem

vonatkoztatható a jelen perre. Az alperesi döntés értelmében ugyanis a felperesnek nem kell átszerveznie az óvodát, a kötelezettsége csupán az, hogy a határozatban rögzített határidőn belül az érintett csoportok létszámát a jogszabályi határ alá szorítsa. Végül kifejtette, hogy nem fogadható el a felperes azon hivatkozása, hogy új bölcsőde épül és az elhelyezés 2022. január 1. napjától biztosított lett, ezt a körülményt ugyanis az alperes a határozat meghozatalakor nem vehette figyelembe.

[18] A bíróság tekintetében a közigazgatási szabályszegések szankcióinak átmeneti szabályairól, valamint a közigazgatási eljárásjog reformjával összefüggésben egyes törvények módosításáról és egyes jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 2017. évi CLXXIX. törvény 1. § (1) és (2) bekezdéseire hivatkozott.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[19] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Állította, a jogerős ítélet sérti a Kp. 2. § (2) bekezdését és az Alaptörvény 28. cikkét.

[20] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a vonatkozó jogszabályokat, amikor ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperes a felperest nem az óvoda átszervezésére kötelezte. Kifejtette, hogy a határozat az intézményvezetőt kötelezte a csoportszoba kötelező alapterületéhez igazodó csoportszobák kialakítására, ami csak úgy valósítható meg, hogy a gyermekek közül néhányat az intézményvezető egy másik óvodai csoportba csoportosít át. Az irányadó jogszabályi előírások viszont a gyermeklétszám átcsoportosítást nem teszik lehetővé jogszerűen az adott nevelési évben. E körben hivatkozott az Nkt. 4. § 19. pontjára, amely meghatározza a nevelési év fogalmát, továbbá 23. pontjára, amely meghatározza az óvodai csoport fogalmát, illetve a 11. pontra, amely az intézményátszervezést definiálja. Utalt az Nkt. 21. § f) pontjára, amely szerint a köznevelési intézmény alapító okirata szakmai alapidokumentuma tartalmazza a nevelési, oktatási feladatot ellátó feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek- vagy tanulólétszámot alapfeladatonkénti és munkarendkénti bontásban. Hivatkozott az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet (a továbbiakban: 363/2012. Kormányrendelet) bevezetőjére, II. rész 1. és 2. pontjaira. Kiemelte, hogy az óvoda heterogén csoportokkal dolgozik, a gyermekek rövid idő elteltével a csoportokban ragaszkodni kezdenek a nevelőkhöz, pedagógusokhoz, társaikhoz, barátaikhoz. Amennyiben ebből a környezetből hirtelen kiszakítják valamelyik gyermeket és új környezetbe, egy másik csoportba helyezik, az negatív hatásokat jelenthet a gyermek számára. Álláspontja szerint joggal számíthatnak arra, hogy egy csoportátszervezés a másik csoportba kerülő gyermek/gyermekek tekintetében mentális zavarokat, beilleszkedési és magatartási zavarokat keletkeztet, ami a többi, új csoportban lévő gyermek szempontjából is előnytelen hatással jár. Erre a veszélyre tekintettel határozza meg az Nkt. 84. § (3) bekezdése a fenntartó általi óvodai csoportok átszervezésének és megszüntetésének tilalmát, mert a gyermeki jogok ellenkező esetben sérülnek. Az Nkt. 84. § (3) bekezdése szerint a fenntartó tanítási évben óvodai csoportot nem szerveztethet át. Utalt arra, hogy a jogszabály a fenntartó részére írja elő a tilalmat, és nem az intézményvezető számára, mert az intézményvezető kompetenciájába csak a gyermekek csoportbeosztása tartozik a vonatkozó jogszabályok alapján, és nem a gyermekek átcsoportosítása az egyik csoportból a másikba.

[21] A jogerős ítélet indokolásának azon részével kapcsolatban, amely szerint a felperes kötelezettsége nem az óvoda átszervezése, hanem az érintett óvodai csoportok létszámának jogszabályi határ alá szorítása, kifejtette, hogy ennek ellentmond egyrészt az alperes intézményvezető megkeresésére küldött BA/72/00547-2/2010. számú tájékoztatása, amelyben az alperes kifejti, hogy az óvodának minden olyan gyermeket csoportlétszámra tekintet nélkül fel kell vennie, aki kérelmezi a felvételét az óvodába, az óvoda körzetében lakik és a 3.

életét betöltötte. Ha ezen gyermekek felvétele miatt lépi át az intézmény a maximális csoportlétszámot, működése nem lesz jogsértő és az intézmény nem lesz szankcionálható. Arra is hivatkozott, hogy az alperesi határozat is ellentmond a bírósági megállapításnak, aszerint ugyanis az alperes felhívta az intézményvezetőt, hogy a kötelező határozatában foglalt kötelezettségeknek 2021. május 30. napjáig maradéktalanul tegyen eleget. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a Pécsi Járási Hivatal által hozott kötelező határozat megállapításait értékelte, és nem az alperes bíróságot kiszabó határozatát, amelyben a hatóság az intézményvezetőt azonnali kötelezéssel a feltárt szabálytalanságok megszüntetésére kötelezte.

[22] Hivatkozott az 1/2011. (V. 9.) KK vélemény 2. pontjára, és annak alapján azt állította, hogy az alperesi határozat intézményvezetőt szabálytalanságok megszüntetésére kötelező előírása sérti az Nkt. 84. § (3) bekezdés b) pontját, továbbá a 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet hivatkozott szakaszait, a bíróság pedig ítéletében tévesen értelmezte azokat.

[23] Azzal is érvelt, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az alperes felperesnek küldött tájékoztatását, és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy egy óvodai csoport maximális létszáma 25 fő, amely 20%-kal átléphető, és ettől függetlenül kell teljesülnie az EMMI rend. 2. számú melléklete szerinti 2 m²/fő előírásnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az alperes BA/72/00547-2/2010. számú tájékoztatás tárgyú dokumentumát.

[24] Állította, az elsőfokú bíróság ítéletében nem értékelte a hatóság ügyintézési határidejének több, mint kétszeres túllépését, és az ennek következtében keletkezett ügyféli jogsérelmet. E körben szintén az 1/2011. (V. 9.) KK vélemény 2. pont (2) bekezdésére hivatkozott.

[25] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Azt állította, hogy a jogerős ítélet nem sérti a Kp. 2. § (2) bekezdését. Az átszervezés körében arra hivatkozott, hogy az Nkt. 84. § (3) bekezdése szerint az intézmény átszervezése valóban fenntartói kompetencia, azonban a felperes ebből téves következtetést vont le. Az alperes nem rendelkezik hatáskörrel a felperesi intézmény fenntartójának törvényességi ellenőrzésére, ebből következően nem tudja a fenntartót hatósági eljárás keretében kötelezni sem. Az alperes a felperesi intézményt hatósági ellenőrzés keretében vizsgálhatta, és a hatályos jogszabályi rendelkezés szerint a hatósági ellenőrzés következményeként indított hatósági eljárásban az intézményvezetőt kötelezhette a jogsértések megszüntetésére. Az alperes tehát nem intézmény átszervezésére kötelezte a felperest, mert arra sem működési engedélyezési eljárásban, sem hatósági ellenőrzés keretében nincs hatásköre.

[26] A csoportlétszámok kialakítása körében rámutatott arra, hogy a felperes nem tesz különbséget a körzetes, illetve nem körzetes gyermekek között, amely a feltárt jogsértés alapja. E körben hivatkozott az Nkt. 8. § (1) bekezdésére, 49. § (3) bekezdésére, 25. § (7) bekezdésére. E jogszabályhelyek szerint az óvoda köteles felvenni a körzetébe tartozó, 3. életét betöltött gyermekeket. Ezen gyermekek felvételét nem utasíthatja vissza akkor sem, ha átlépi az óvodai csoportokra meghatározott maximális gyermeklétszámot. Érvelése szerint mind a jogerős ítélet, mind az alperesi határozat indokolásából kitűnik, hogy a csoportlétszámok kialakítását az adott, 2021/2022 nevelési évre vonatkozó felvételi eljárásra kell alkalmazni, vagyis az intézmény akkor jár el jogszabályszerűen, ha csak akkor vesz fel 3 évnél fiatalabb, valamit nem a körzetében lakó gyermeket, amennyiben valamennyi, az intézménybe jelentkezett körzetes 3 éves gyermek felvételét követően van még hely az óvodai csoportokban, a maximális csoportlétszámokra tekintettel. Kiemelte, hogy az alperesi határozat határideje (2021. május 30.) az óvodai felvételi időszakra vonatkozik (április), a korábbi évek során felvételt nyert gyermekeket értelemszerűen ez az eljárás nem érinti. Utalt arra, hogy nem értelmezhető a felperes azon hivatkozása, hogy az elsőfokú bíróság téves

hatósági határozatot értékelt, továbbá az sem, hogy a határidővel ellátott kötelező határozatot a felperes miért értékelte azonnali kötelezésnek.

[27] Rámutatott, az alperes nem lépte túl az ügyintézési határidő kétszeresét, tekintettel arra, hogy az alperes 2020. november 13. napján indított hatósági ellenőrzést az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi XL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 100. §-a alapján. Mivel pedig jogsértést tapasztalt, az Ákr. 101. § (1) bekezdés a) alapján megindította az eljárást, figyelemmel az Ákr. 104. § (1) bekezdés a) pontjára is. Hangsúlyozta, hogy a hatósági ellenőrzés és a hatósági eljárás egymástól elkülönült, egymást követő hivatalból indított eljárásnak minősülnek.

[28] Végül megjegyezte, hogy a felperes által 2021. május 31. napjáig megküldött dokumentumokból az állapítható meg, hogy a felperes a 2021/2022 nevelési évre vonatkozóan a jogerős ítéletben, illetve az alperesi határozatban foglaltaknak megfelelően járt el, vagyis a támadott határozatban foglalt kötelezésének eleget tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[29] A felperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint érdemben alapos.

[30] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül.

[31] A perbeli eljárás során az alperes a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatalának BA-04/HO/723-6/2020. számú, kötelező határozatában foglaltak betartását ellenőrizte. Perbeli határozatával az alperes három körben állapított meg jogsértést: a kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátása körében (1. jogsértés), a csoportlétszámokra vonatkozóan (2. jogsértés) és az intézményben alkalmazottak kinevezései körében (3. jogsértés). Az alperes határozatának rendelkező részében a felperest 50.000 forint bírság megfizetésére kötelezte, egyidejűleg felhívta az intézményvezetőt, hogy a kötelező határozatban foglalt kötelezettségeknek 2021. május 30. napjáig maradéktalanul tegyen eleget azzal, hogy a feltárt szabálytalanságokat ezen határidőig szüntesse meg és a jövőben fokozottan ügyeljen a vonatkozó jogszabályi előírások betartására.

[32] A felperes keresetében nem támadta az alperesi határozattal megállapított 3. jogsértést (az intézményben alkalmazottak kinevezéseit), vagyis a perbeli határozat ezen pontja nem képezte a bírósági felülvizsgálat tárgyát, e körben a jogerős ítélet sem tartalmaz megállapítást. A felperes keresetében az alperesi határozat 1. és 2. pontjait támadta, az ezen pontokhoz kapcsolódó teljesítési határidőt és a megállapított jogsértések miatt kiszabott bírságot.

[33] Az 1. jogsértés körében a teljesítésen keresztül a kötelezés jogalapja is vitatott volt. E körben a Kúria megállapította, hogy az alperes 2020. november 13. napján kelt BA/72/00832-2/2020. számon értesítette a felperest arról, hogy hatósági ellenőrzés keretében vizsgálja a köznevelési intézmény jogszabályi feltételeknek való megfelelő működését, ugyanezen a napon kelt, BA/72/00832-3/2020. számú végzésével felhívta a felperest meghatározott dokumentumok benyújtására, így többek között a tényleges, valamint a számított létszám csoportonkénti bontására, a feljegyzési előjegyzési napló 2020. április 1-e utáni bejegyzéseire. A rendelkezésre álló iratok között fellelhető 2021. január 18. napján kelt feljegyzés (BA/72/00007-3/2021.) szerint az alperes az óvodai felvételi előjegyzési naplóból megállapította, hogy mely gyerekek kerültek felvételre a kötelezően felvett gyermekeken felül. Az iratok között elfekvő, 2021. január 29. napján kelt feljegyzés (BA/72/00007-4/2021.) erre vonatkozó 1. pontja szerint a felperes a 2020/2021 nevelési évre olyan gyermekeket is felvett, akik 2020. augusztus 31. napjáig nem töltötték be a 3. életévüket (5 fő), valamint, akiknek a lakó-, illetve tartózkodási helye nem K.ben van (10 fő). Ezt követően, 2021. február 3. napján hozta meg az alperes a perben vizsgált határozatát, amelyben a

kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátása körében kizárólag az előjegyzési naplóból levont következtetéseire utalt, egyéb tényadatra nem. Az alperes erre vonatkozó külön indokolás nélkül kitért arra, hogy a felperes átlépi azt a maximális gyermeklétszámot, amelyet a jogszabályi előírások (tárgyi feltételek) alapján fogadni képes.

[34] A Kúria az elsőfokú bíróság megállapításaival szemben az 1. jogsértés körében arra a következtetésre jutott, hogy az alperes ezen jogsértés tekintetében az indokolási kötelezettségének nem tett megfelelően eleget. Az e körben keletkezett iratokból az állapítható meg ugyanis, hogy az alperes a hatósági ellenőrzés során nem tárta a felperes elé azon feljegyzéseit, amely azon gyermekeket tartalmazza, akik 2020. augusztus 31. napjáig nem töltötték be a 3. életévüket (5 fő), valamint, akiknek a lakó- és tartózkodási helye nem K.ben van (10 fő), vagyis akik tekintetében az alperes a jogsértést megállapította. Ezen gyermekek adatait az alperesi határozat sem tartalmazza. Az alperes tehát nem hozta a felperest abba a helyzetbe sem a hatósági eljárás során, sőt, még határozatának meghozatalakor sem, hogy érdemben e jogsértés tekintetben védekezhessen. Ezen okból azonban a felperes arról sem szerzett tudomást, hogy a kötelező felvétel körében akár az önkormányzat által kötött megállapodás, akár más okirat csatolása releváns lehet. Megjegyzi a Kúria, hogy erre figyelemmel azonban a Kp. 78. § (4) bekezdésére történt ítéleti hivatkozás sem volt megfelelő, mert a felperes a hatósági eljárás során nem került abba helyzetbe, hogy csatolja az önkormányzati megállapodást (vagy más, e jogsértés tekintetében releváns okiratot), így e tekintetben a Kp. 78. § (4) bekezdése szerinti önhiba sem áll fenn.

[35] Ezen túlmenően az alperes az 1. jogsértés körében elégtelenül érvelt akkor, amikor a 3 évet be nem töltött és a nem K.i, felvett gyermekek létszámát megjelölte és ezzel a jogsértést igazoltnak találta. A jogsértés megállapításához ugyanis arra is szükség lett volna, hogy a teljes óvodai létszámot meghaladó gyermeklétszámot megjelölje, illetve azt igazolja, hogy van olyan körzetes gyermek, akit a 3 év alatti és a nem körzetes gyerekek miatt nem vettek fel. Mindez következik a határozatban is megjelölt, Nkt. 8. § (1) bekezdéséből. Ezzel szemben tényadat, hogy az óvoda a megengedett 278 gyereklétszámot nem lépte át.

[36] A 2. jogsértés körében (csoportlétszámok) a Kúria arra mutat rá, hogy a csoportlétszám esetében két feltételnek együttesen kell teljesülnie: egyrészt az Nkt. 4. számú melléklete szerinti maximális 25 fős létszámnak, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb 20%-kal átléphető (30 főre), ezzel együtt pedig az EMMI rend. 2. számú mellékletében írtaknak: a 2 m²/fő korlátnak. Ez utóbbi követelmény pedig nem vitásan nem teljesül a Süni, Ózike, illetve a Méhecske csoportokban, mert e csoportszobák térmértéke a felperes által elfogadottan 50,37 m², 50,20 m², 50,38 m², amivel szemben a megengedett létszám 25 fő lehetne, de a tényleges létszám 27 fő. Ez utóbbi pedig minimum 54 m² térmértéket kívánna meg. Erre figyelemmel az, hogy az óvodába az Nkt. 4. számú melléklete és a fenntartó engedélye alapján csoportonként 30 fő felvehető lenne, önmagában nem releváns, az csak abban az esetben lenne a gyakorlatban is megvalósítható, ha az EMMI rend. 2. számú melléklete szerinti 2 m²/fő térmérték érvényesülne. Helyesen állapította meg tehát e körben az elsőfokú bíróság, hogy a létszámra, illetve a térmértékre vonatkozó követelményeknek együttesen kell teljesülnie.

[37] A felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, az alperes BA/72/00547-2/2021. számú tájékoztató levele kapcsán a Kúria kiemeli, hogy a felperes hivatkozásával szemben annak tartalmát az elsőfokú bíróság figyelembe vette. Ezen levél szerint az óvodának minden olyan gyermeket fel kell vennie csoportlétszámra tekintet nélkül, aki kérelmezi a felvételét az óvodába, az óvoda körzetében lakik és a harmadik életévét betöltötte. Ha ezen gyermekek felvétele miatt lépi át az intézmény a maximális csoportlétszámokat, működése nem lesz jogsértő, és az intézmény nem lesz szankcionálható.

[38] A Kúria rámutat arra, hogy a felperes felülvizsgálati érveléséből az állapítható meg, hogy a felperes tévesen nem tesz különbséget a körzetes és nem körzetes gyermekek között. Az előbbieket esetében a felvétel a létszáma és térmértékre vonatkozó korlátokra tekintet nélkül kötelező, míg a második csoportba tartozó, vagyis a nem körzetben lakó gyermekek csak a fenti korlátok teljesülése esetén, azok túllépése nélkül vehetők fel (csoportonként legfeljebb 30 fő és 2 m²/fő minimum térmérték) a fennmaradó helyek terhére, ahogyan azon gyermekek is, akik 2020. augusztus 31. napjáig nem töltötték be a 3. életévüket.

[39] A felperes vitatta mind az 1., mind a 2. jogsértés tekintetében az előírt teljesítési határidőt (2021. május 30. napja). A felperes által hivatkozott 363/2012. Kormányrendelet 1. számú melléklet (Bevezető) 1. a) pontja kiemeli, hogy az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg, továbbá, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az éres sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg (II. rész 2. pont). Ezen elvekre figyelemmel pedig a felperes felülvizsgálati kérelmében alappal hivatkozott arra, hogy határozati kötelezésnek csak a csoportok átszervezésével tudna eleget tenni, a csoportátszervezés pedig a gyermekek tekintetében hátrányos következményekkel járhat, nemcsak az átszervezéssel érintett gyermekek tekintetében, hanem a megszokott korábbi és új csoporttársaik körében is, az átszervezés ugyanis a megszokott környezetből való kiszakítás miatt nyilvánvalóan bizonytalanságérzetet okoz, mindez pedig nemcsak a gyermekekre, hanem a velük foglalkozó pedagógusokra nézve sem jár előnyös hatásokkal.

[40] A felperes érvelése tehát helyes volt a körben, hogy az alperes által megállapított, csoportlétszáma és kötelező felvételre vonatkozó jogsértések megszüntetésére előírt 2021. május 31. napja nincs tekintettel a gyermekek érdekeire, az általuk igényelt biztonságra, kiszámíthatóságra, és a további, 363/2012. Kormányrendeletben előírt elvekre. Az alpereseknek a teljesítési határidőt úgy kellett volna megállapítania, hogy a feltárt jogsértések súlyát és a gyermekek érdekeit együttesen figyelembe veszi, ezen érdekeket egymás mellett, párhuzamosan mérlegeli.

[41] A Kúria a fentiek mellett kiemeli, hogy az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy az alperesi határozat kötelezése a 2021/2022. nevelési évre vonatkozó óvodai felvételi időszakra vonatkozott, a korábbi évek során felvételt gyermekeket értelemszerűen a perbeli eljárás nem érinti. Ezen nyilatkozattal szemben megállapítandó, hogy az alperesi határozat rendelkező része e körben arra kötelezte a felperest, hogy a kötelező határozatban foglalt kötelezettségeknek 2021. május 31. napjáig maradéktalanul tegyen eleget azzal, hogy a feltárt szabálytalanságokat a fent megjelölt határidőig szüntesse meg és a jövőben fokozottan ügyeljen a vonatkozó jogszabályi előírások betartására. Vagyis a felperesnek a határozat előírása értelmében a feltárt szabálytalanságokat, így a csoportlétszám tekintetében megállapított jogsértést is 2021. május 31. napjáig kellett megszüntetnie. Ezen határozati előírásból tehát nem következik az az alperesi állítás, hogy az alperesi határozat kötelezése a 2021/2022. nevelési évre vonatkozó óvodai felvételi időszakra vonatkozott, továbbá, hogy az alperesi határozat teljesítési határideje (2021. május 30.) a korábbi évek során felvételt gyermekeket nem érinti, ilyen következtetés ugyanis a határozati kötelezésből nem vonható le. A Kúria álláspontja szerint az alperes felülvizsgálati ellenkérelme szerinti teljesítési határidő az, amely a feltárt jogsértések súlyát és a gyermekek érdekeit együttesen veszi figyelembe, ez azonban nem egyezik a határozatban foglaltakkal.

[42] A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem az alperes BA/72/00007-5/2021. számú, a Baranya Megyei Kormányhivatal Pécsi Járási Hivatal BA-04/HO/723-6/2020. számú kötelező határozatának megfelelő teljesítése körében született

határozatát vizsgálta felül, hanem magát a kötelező határozatot, a jogerős ítéletből ugyanis egyértelműen az állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a kötelező határozat teljesítésének ellenőrzése körében született alperesi határozat jogszerűségét vizsgálta.

[43] A felperes azt is sérelmezte felülvizsgálati kérelmében, hogy az alperes az ügyintézési határidőt kétszeresen túllépve hozta meg határozatát. Ezen jogsértésre azonban a felperes keresetében nem hivatkozott, így e körben a jogerős ítélet megállapítást sem tartalmaz, a Kp. 85. § (1) bekezdése szerinti kereseti kérelemhez kötöttségre tekintettel. Jogerős ítéleti megállapítás hiányában pedig a Kúria e kérdésben nem foglalhat állást, mivel a Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján a jogerős ítélet megállapításait vizsgálja felül.

[44] Tekintettel arra, hogy az 1. jogsértés tekintetében az alperes határozata jogszabálysértő, az alperes által feltárt jogsértések miatt kiszabott bírság jogalapja részben megdőlt, amelyre tekintettel a Kúria a bírság megsemmisítéséről rendelkezett.

[45] A fentiekben kifejtettkre figyelemmel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján megváltoztatta, az alperes határozatát a felperes által támadott 1. és 2. jogsértés, a bírság és a teljesítési határidő tekintetében megsemmisítette, és az alperest e körben új eljárás lefolytatására kötelezte. A megismételt eljárásban az alperesnek a kötelező felvételre vonatkozó feladatok ellátása során a határozatában foglalt megállapításait megfelelően indokolnia kell, figyelemmel az ítéletben foglaltakra, akként, hogy abból megállapítható legyen, hogy a jogsértés milyen adatok, tények alapján, mely körben állapítható meg. A teljesítési határidőt a megismételt eljárásban az alperesnek a jogsértések súlyát és a gyermekek érdekeit mérlegelve kell megállapítania, akként, hogy a jogsértések felszámolása a gyermekek egészséges és biztonságos fejlődését ne veszélyeztesse. Az alperesnek a megismételt eljárásban az esetleges bírságot úgy kell kiszabnia, hogy az arányban álljon a megállapított jogsértések súlyával.

A döntés elvi tartalma

[46] *Az óvodai csoportok létszáma tekintetében két feltételnek együttesen kell teljesülnie: egyrészt a maximális 25 fős létszámnak, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb 20%-kal átléphető (30 főre), ezzel együtt pedig a 2 m²/fő korlátnak. Az óvodának az ellátási körzetébe tartozó, harmadik életévét betöltött gyermekeket a fenti korlátokra tekintet nélkül fel kell vennie, ezen gyermekek felvételét nem utasíthatja vissza akkor sem, ha az óvodai csoportokra előírt maximális gyermeklétszámot átlépi. A nem az ellátási körzetben lakó, valamint a harmadik életévét be nem töltött gyermek felvétele csak a kötelező felvételek teljesítését követően fennmaradt helyek esetén lehetséges.*

[47] *Az alpereseknek az óvodai kötelező felvételre és a csoportlétszám teljesítésére vonatkozó határidőt úgy kell megállapítania, hogy a feltárt jogsértések súlyát és a gyermekek érdekeit együttesen figyelembe veszi, ezen érdekeket egymás mellett, párhuzamosan értékeli.*

Záró rész

[48] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

[49] A Kúria a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes elsőfokú eljárásban felmerült költségének megtérítésére, annak összegét a Kúria a felperes által felszámítottak alapján állapította meg. A Kúria a felperes által a felülvizsgálati eljárásra felszámított költséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte, figyelemmel egyrészt arra, hogy a felperes a felszámított összeget a felülvizsgálati kérelem megírására és a perképviselőt ellátására együttesen számította fel, azonban a Kúria az ügyben nem tartott tárgyalást, továbbá arra, hogy a felülvizsgálati kérelem több hivatkozása nem volt

alapos. A Kúria a perköltség tekintetében áfát nem állapított meg, figyelemmel a BH 2015/8/K31. számú döntésre.

[50] A kereseti és a felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

[51] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. április 20.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Bögös Fruzsina s.k. előadó bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró